

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanjih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta . . . . . 6 „ 60 „ 3-30
četr let . . . . . 3 „ 40 „ 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolne naročnine se ne oziramo.

Ogledi in poslanice se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje drke po „proštord“ — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrančič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

(Večerno izdanje.)

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Vsposobljanje bivše Katinellijske vojašnice za slovensko šolo v Gorici.

V Gorici, 5. febr. 1902.

Prebitko je znana dosedanja zgodovina slovenske šole v Gorici. Dolgo časa so jo mestnim Slovencem popolnoma odrekli, ko so pa bili končno prisiljeni, dati jo, so iskali in iskali poslopje za njo, in našli so gnilo bivšo Katinellijsko vojašnico, katero so določili kot sposobno poslopje za slovensko šolo v mestu. Slovenci niso mogli biti zadovoljni, zato pa so šle pritožbe po raznih inštancah, ali povsodi so odločili v prilog Lahom in v neprilog Slovincem, dočim je moral čutiti vsakdo, kdor pozna Gorico in ve, kje stoji Katinellijsko gnilišče, kaka krivica se godi Slovincem. Lahji menijo, da so v tem vprašanju že popolnoma zmagali, da vsak daljši odpor proti njihovem nasilstvu mora ostati brez vspeha, zato pa sedaj, kakor v zasmeh nam in raznim visokim odločbam, govorijo šole o vsposobljanju bivše Katinellijske vojašnice za šolo.

Zadnji dan pret. m. je imel tukajšnji občinski svet sejo, v kateri je bilo govora tudi o slovenski mestni šoli Podturnom. Dovolili so 60.000 K kredita za popravilo raznih zavodov. Med temi se nahaja tudi kredit za vsposobljanje (addattamento) slov. šole Podturnom, za kar treba 10.000 K Kreditna svota je bila sprejeta brez vsake debate.

Da se pripravi goriški občinski svet do tega, da sedaj vsposoblja poslopje Podturnom za slov. šolo, to kaže, da mora biti to poslopje v takem stanju, da so nameravane popravne prav neobhodno potrebne, ako hoče veljati ono poslopje sploh za poslopje, kaj šele za šolo, ker drugače nikarte misliti, da bi goriški magistrat, kateremu vedno manjka denarja po občinskih blagajnah, se lotil takega popravljanja, upošteva pri tem tudi to, da slovenski stariši ne morejo pošiljati v odročni Podturen na periferijo mesta svojih otrok v šolo, ako jim hočejo sploh dobro, in jih tudi

dejanski ne pošiljajo, ker šola šteje menda le nekaj nad deset učencev in učenk starišev, ki stanujejo tam blizu.

Odločitev magistrata, »vsposobiti« to šolo, kaže nas pretresujoče dejstvo, da so gospodje na magistratu svoje stvari kakor gotovi, da namreč ostane slov. šola Podturnom. Dozdeva se nam po tem, da sodijo, da je izključen slučaj, da bi se kedaj postavilo ali določilo kako drugo poslopje za slovensko šolo na kakem bolj pripravnem in priročnišem kraju v mestu. To bi bilo toliko lažje, odkar se je »ljubljenec naroda« popolnoma udal nazorom Lahov in odločbam vlade in sodnije v tem oziru ter vrgel ves boj za slov. šolo v stran...

Komisija, sestavljena iz mogočnih c. kr. gospodov izvedencev s stavbenega, zdravstvenega in dr. stališča se je izrekla pred dvema letoma seveda v smislu Lahov, da poslopje odgovarja vsem zahtevam za šolo, da ni z nobenega stališča ugovora. Sledila je na to določba z Dunaja, da Katinellijska vojašnica je sposobna za šolo.... Sedaj pa prihaja goriški magistrat z neobhodno potrebnimi popravili.

Ako je bilo po visoki komisiji to poslopje spoznano za sposobno za učilnico, potem je moralo biti v takem stanju, da ni treba čez dve leti šole »vsposobljanja«! Ker pa so te popravne potrebne, ker drugače bi se goriški magistrat ne bil odločil za njo, postavlja ta sedanja odločba občinskega sveta takratno komisijo, to se pravi nje odločbo o člane, v jako čudno luč! In ta luč nam kaže vso tisto grdo igro s slovensko mestno šolo, s to prvo kulturno potrebo mestnih Slovincem. Tista gnila vojašnica Katinellijska, katera je bila spoznana od komisije za sposobno za učilnico, potrebuje sedaj neobhodnih poprav, potrebuje vsposobljanja od strani magistrata. Ali če jo popravljajo še tako, ostane le gnila in nesposobna za učilnico.... kažoč sramoto onih, ki se dičijo z 2000-letno kulturo, ter njihovih visokih podpirateljev. Goriški magistrat vrže nekaj tisočakov proč, ker ako popravljajo še tako, ne po-

pravijo nikdar. Iz gnilega poslopja napraviti zdravo, tega ne umejo niti oni, ki so oblikani z 2000-letno kulturo. Ako bi se dalo pametno govoriti z davkoplačevalci v Gorici, bi le-ti morali protestirati proti takemu sklepu obč. sveta ter ga prisiliti, da dá Slovincem sposobno poslopje za šolo na pripravnem mestu, da ne bo v slučaju poznejše take odločbe novih troškov, in pa da bo mir!

Kajti ni še izgovorjena zadnja beseda gledé slov. šole v Gorici. Ako jo je zavrgel dr. Gregorčič, »ljubljenec naroda«, ki podi slovenske otroke v gnilo Katinellijsko vojašnico, trdè, da se jim ne godi nikaka taka krivica — upamo, da se dobe med Slovenci še možje, ki bodo znali povzdigniti svoj glas ter se postaviti v bran proti laškemu nasilstvu in podpirateljem istega...

Pred novimi volitvami.

Na Ponikvah, začetkom febr.

Ker je deželna zbornica razvoljavila izvolitev sleparja Klavžarja, kateri je bil izvoljen z duhovniškim nasiljem od prevarjenih volilcev tolninskega okraja, je umevno, da bodo razpisane nove volitve. — Zopet bodo drvili naši nunci čez drn in strn okoli volilcev tako, da jih bo komaj frak dohajal, ter jim natvezovali, da naj volijo »katoliškega« moža v deželni zbor. Nič se ne bodo ozirali na to, čeprav bi bil tisti »katoliški« mož defraudant, tat, goljuf in slepar. Njim je to prokleto malo mar, ali pride v deželni zbor slepar, goljuf, svinjar Fridolin ali pa mož poštenjak iz naše sredine, poznavaajoč razmere in težnje našega tolninskega kmetiča! Njim bo le za to, da splavajo na površje, kmet je njim deveta briga, njim gre le za nadvlado, za lastni žep ter za to, da bi uničili svojega političnega nasprotnika in celo nar.-napredno stranko. Dokaz, da je temu res tako, imamo od zadnjih volitev, ko je rekel neki župnik: da dobro vé, da je »Modrijan« v Tolminu mož, kateremu ni kaj reči, in kot tak dober za poslanca, ali rekel je tudi da: »oni hočejo ukazati!« Torej, duhovščini je bilo le za to, da je ona ukazala, da je prodrla klerikalna stranka z umazano kandidaturo sleparja Klavžarja, ne

pa za to, da bi bil prišel v dež. zbor mož, kateri bi v popolni meri odgovarjal zahtevam sedanjega časa! Dobro, nunci, hvala lepa, da ste nam to povedali! Kmetič, spreglej že vendar enkrat, odpri oči in glej, kako so te nunci ostudno »nabiksal«, ko so ti žugali s hudičem in s celo gromado peklenškega ognja, ako bi ne volil s klerikalno stranko, to se pravi, ako bi ne volil sleparja Klavžarja namesto poštenjaka »Modrijana«, kateremu niti najhujši nasprotniki ne morejo drugega reči kakor: »kmet vseh kmetov«.

Nasa stranka je imela vzviseni, najčistejši namen, ker je hotela poslati v deželni zbor moža, kateri bi bili v resnici zastopali dobrobit svojih volilcev, moža, kateri so sami posestniki in kot taki najboljšje poznajo razmere in potrebe kmetiča-volilec.

Kaj pa grdi klerikalizem? Vsilil je kmetom za poslanca sleparja Čaheja, starega asistenta, kateri pozna naše težnje prav toliko kakor pesoglevci v deveti deželi; pa ko bi jih tudi poznal, kako bo slepar in goljuf vspešno zagovarjal koristi kmeta-poštenjaka? Vsakdo bi imel pravico vreti mu v obraz psovko: Molči, slepar! Dragi kmetič-volilec, moj sotrpni, vzbudi se vendar in prevdari, kako grdo so te zlorabljali nunci v svoje umazane namene, ko so ti grozili z večnim pogubljenjem in obljubovali papežev žegen*) toliko časa, dokler te niso zvalili na svojo stran, da si oddal svoj pošten glas ožindrani klerikalni stranki! Postavi se že vendar enkrat na lastne noge, ne bodi vedno nekako veliko dete, izsesanec grdega klerikalizma in slepo orodje politikujočih duhovščine, saj nisi tako neumen in zabit. Bog ti je dal bister um, kakor opeva naš pesnik Vodnik. Glej kmetič, ti imaš morda obširno posestvo, veliko družino, zeno, otroke, služabnike, hlapce in dekle, moraš pošteno odračunati davke in stotero drugih zahtev, moraš rediti nuncu s svojimi žulji, kateri te mnogokrat zlorabi v svoje politične namene, za vse to moraš sam skrbeti in delati po svojem prepričanju in večinoma vsakokrat dobro zadeneš, pravo pogodiš. Kako je pa to, da pri volitvah ne moreš stati na lastnih nogah, kako je to, da se pri volitvah ne moreš

*) To v pomislek nuncen, ki se smešijo s pozivom na dr. Tumo. Pošten kmet na Tolminskem isto trdi iz svoje skušnje. — Op. ur.

V deželi neverjetnosti.

(Nadaljuje Ahasver.)

Liki večerno solnce, ki se vedno bolj in bolj približuje temnozelenemu, z dijamanti posutemu morju in nam kaže tik pred zatonom svoj zadovoljni smehljajoči se obraz, poslavlja se od nas tudi veseli Pust, ki nam pokaže letos kakor vsako leto na večeru svojega šestindvajset dnij trajajočega življenja veseli obraz na Sokolovi maskeradi »Gorica v letu 2000«. In kakor izgine solnce v morje, tako se izgubi tudi Pust v vesoljstvu preteklosti, kjer ga pa kmalu ugonobé sardale, polenovke in arekni pepelnice srede.

Težka bo pač ločitev od pustnega časa, saj je celo Ahasver zaplesal kako poskočno, neglede na svoje stare kosti, neglede na svojo sivo glavo, in naj je igrala tudi mala hribovska harmonika. Edino goriški klerikavci oziroma čitalničarji se vesele hitre in letos take nagle smrti Pusta. Imajo pač dovolj vzrokov, ker kratka pustna doba jih reši blamaž, kakoršnih so si že mnogo nakopičili na glavo. Priredili so par (doslovno vzeli) plesnih vaj, pri katerih je bilo ravno toliko plesavcev, da se je lahko blamiral čitalnični odbor, ker v slučaju manjše vdeležbe se bi lahko

izgovoril, da ni bilo vaje, in čitalnična dvorana bi zijala, kakor zdehajo navadno plesalci od samega dolgega časa. Nekdo je sicer že omenil v »Soči«, odgovarjajoč vabilu na »plesne vaje s klavirjem«, katere priredi goriška čitalnica, da bo najbrže sam klavir plesal, toda pozabil je določiti plesavko neokretnemu klavirju. Po mojem mnenju je klavir plesavec, čitalnica plesavka, svira pa godba 47 zvestih članov gor. čitalnice plesne komade g. pevovodje Mercine.

Za jutri se zopet pripravlja čitalnica na svoj veliki ples, seveda po njenih nazorih, kar pa znači »veliki« ples »en miniature«. Tajen glas gre po deželi, koliko resnice je na njem, ne vem; toda ker živim v deželi neverjetnosti in ker je za-me izgubila že marsikatera neverjetnost svoj začetni »ne«, moram tudi temu glasu verjeti, mogoče se ne bom motil. Ljubljanski častilci veselega Pusta so vprizorili namreč dve maskeradi »V začaranem gozdu« in »Na dnu morja«. Te dve ideji združijo gor. čitalnica na juterni »maskeradi brez mask« (seveda ne po vzorcu Ljubljančanov) v jedno celoto in sicer tako, da bo do polnoči društvena dvorana »Začaran gozd«, popolnoči pa »Dno morja«. Najbrže bo le malo junakov, izvzemši zvestih članov čitalnice, ki imajo toliko srčnosti in hrabrosti

v sebi, da pojdejo v ta zakleti gozd, katerega se izogiba vsako živo bitje. In če se tudi kdo izgubi v začaranem prostoru, bode res sam začaran presenečenja, katero mu bode nudila gozdna tihoča. Po odmoru pa hajd »na dno morja«! Tudi ona pride malokdaj živo bitje, ako ni ravno kak »mrlič«, kak Schillerjev potapljaev, (Taucher), ki je že vaju »vodo piti«, ali pa kaka »črna« živalica, katere imenujejo nemški naravoslovci Tintenfische.

Predzadnja »Gorica« je sprejela med svoje »dnevne novice« tudi senzacionalno vest o »milijonu punc«, vest, kateri more biti duševni oče le Homunculus, ker je že vzel »patent« na neumnosti. Nemožno se mu zdi, da bi prišlo na veliki ples »moškega in ženskega zbora« en milijon punc, kar je pisala gospa dr. Treo v zasebnem pismu, ker je Slovincem le 1.527.000 na celem svetu. Najprej se ti, dragi Homunculus, kot pisatelju tega članka v »Gorici« najtopleje zahvaljujem, da si mi osvežil moje etnografsko znanje. Potem ti pa povem, kako si na najlažji način razlagaš ta milijon. Vedno poučarjaš v svojih podlistkih tri nicle dr. Treola; ako prideneš tem trem niclem še tri nicle njegove zakonske polovice, ki se ravno tako imenuje, dobiš šest nicle, katerim se lahko

postaviš ti na čelo kot enojka, ker si pač »edini« prišel na to idejo, in tem potom dobiš milijon, ki ima, kakor mogoče že veš, šest nicle. Sicer bi pa bila gor. čitalnica lahko vesela, ako bi imela le čerti del tega »milijona punc«; razglasila bi v širni svet v uradnem listu »Gorica« svoj ples, ki se je vsilil ob sijajni vdeležbi, kakor ima sploh navado, kadar pride k njenim veselicam par ljudij več, na katere niti računala ni, da si se je agitiralo na vse kriplje (à la »Silvestrov večer«, »Promenadni koncert«), med tem ko molči o plesnih vajah, kakor grob »Mulca osojskega«.

Predzadnji »Primorski List« se zaganja v srednjeolce kakor sitna muha, ki ne pusti nobene stvari pri miru. Očita jim, da plešejo, jadikuje nad mladim pokvarjenim svetom in končuje to vest z očetovskim opominom: »Zgodnja ljubezen — neumno jare.« Rad bi pač vedel, kako pride dopisnikar te novice do identificiranja plesa z ljubeznijo. Moj Bog, saj se lahko dva ljubita, ne da bi plesala, nasprotno pa plešejo lahko tudi katoliške device, ne da bi ljubile. Kar se pa tiče pokvarjenosti, kaj ne, kako trepečejo, da bi ne omamil-in zvalil zapeljivi svet srednje-solske mladine; slabo bi se godilo klerikalni ideji čez par let, ko bi je ne mogle pridi-

otresti nesramnega farovškega jerobstva ter ne voliti po svojem prepričanju, in sicer v svojo korist? Vem, kje tiči vzrok! Nesramni nunc ti je natvezil, da gre pri volitvah za vero, da če ne boš volil, kakor bi on hotel, ravnaš proti Bogu in sv. veri. Kolikokrat je bilo že povedano, da nimajo volitve nič z vero opraviti, ali menda vsakokrat zastoni. Temu se pa ni prav nič čuditi, kajti globoko v srce ima zarezano naš kmet to najdražje svetinjo, sv. vero; pripravljen je za isto vse na svetu storiti, ako bi mu kdo rekel, da jo s tem reši iz krempljev brezvercev. Ni torej čuda, če so naši nunci, ponarejeni ljudski „osrečevalci“, tako tesno navezali našega vernega kmetiča na svojo grešno suknjo, ko so mu vedno in vedno nesramno lagali, da je sv. vera v nevarnosti, če ne voli tako, kakor oni hočejo. Nunci sami vedo, da so nesramno lagali, ali kaj za to, dosegli so svoj namen, par „mea culpa“, pa bo zopet vse dobro, saj greh gre v meh, meh poč, greh pa ven skoči.

Ko bi bila res vera v nevarnosti v deželni zboru (kar pa je nesramna laž!), saj ima kardinal v dež. zboru svoj virilni glas, svojo škofovsko besedo, s katero bi se odločno uprl proti nasprotju sv. veri. Recimo pa, da ima dež. zbor res kaj razpravljati o veri, kako pa se bo potegoval za vero slepar Cahej, katerega so nunci želeli imeti v dež. zboru, kako se bo tak človek zavzemal za vero, ko vender sam ne živi, kakor vera uči? Sv. vera prepoveduje goljufati in slepariti, Cahej je pa ravno nasprotno delal. In tak mož bi se potegoval za vero v dež. zboru? O grozna slepota! Poglej, kmetič, da res ni šlo za vero, kajti ko bi bilo res šlo za vero, gotovo bi se bili uprli nunci proti izvolitvi Caheja; saj so ga poznali že prej, ko so rekli, da naj Bog sodi osebe; oni so torej vedeli, da je Cahej slepar, ali ukazati so hoteli, da je bil izvoljen v dež. zbor krščen slepar, da bo branil sv. vero. Kako hinavska hudobija! Ni se čuditi torej, da je za sedaj še splaval klerikalni zmaj na površje, kajti še se nahaja med nami veliko število analfabetov, kateri v svoji priprosti menijo, da je vse res, kar jim nunci nakvasijo o politiki in volitvah v državni in deželni zbor, oni menijo, ker so sami pošteni in ne poznajo laži, da ni mogoče, da bi nunci lagali ter zlorabljali sv. vero v politične namene. Nunci so tudi dobro vedeli, da le tako zmagajo in zvabijo kmetiča na svojo stran, če ga primejo na najbolj občutljivem mestu, če mu bodo nesramno lagali, da gre za sv. vero, kajti vsakdo mi more pritrditi, kdor je kaj pogledal po svetu preko domačega zelnika, da ga ni bolj vernega naroda na svetu, kakor ravno slovenski. Koliko nevere in bogokletstva se vidi in sliši po svetu! Poglejte Ogre, Nemce in Italijane, kako oni proklinjajo samega Boga, Mater božjo in najsvetejši zakrament, pred katerim se naš bogaboječ slovenski kmetič ponižno klanja. Kolika predrznost torej, da mu ne dajo odreze v spovednici in zadnje popotnice na smrtni postelji, kdor bi čital „Sočo“ in „Primorca“ in kdor bi bil somišljenik naše poštene narodno-napredne stranke! Naša stranka je pošena, ima plemeniti namen, pridobiti ljudstvu tiste pravice, katere mu tičejo po božjih in človeških postavah, ona nastopa javno, se ne boji kritike, ampak se

govati nove, sveže moči, prihajajoče iz semenišča.

Se nekaj sem bral med vrsticami, in sicer pri onem očetovskem opominu; dopisnikar je moral zelo, zelo zgodaj ljubiti, ker je zelo, zelo neumno jare. Rad bi videl oni prizor, ko je „Gorica“ svojega preljubeznivega bratca prosila, naj ne hruli srednješolcev, ker so edina rešitev slovenski čitalnici pri letošnjih plesnih vajah.

Predno končam za danes, moram omeniti še neverjetnost vseh neverjetnostij. Čujte in strmite! Prezadnji „Primorski List“, tisto nedolžno dete „bratov Pavlic“, je moralo državno pravništvo operirati. Bila je huda, neozdravljiva rana na zdravem telesu, izrezali, oziroma konfiscirali so jo. V začetku nisem mogel verjeti, ko sem bral besedo na belem polju: „Zaplenjeno“. Toda, da ne bi mislil kdo, da je to pustna šala „Primorskega Lista“, češ, da so nalašč zamasilili nepopisan prostor radi nedostajanja grafičnega to usodepolno besedo, da ne bi mislil kdo, da je halucinacija, so tako debelo tiskali „zaplenjeno“, da je vsaka zmeta izključena. In Pavlica, kako žalostno je taval okrog, in še sam je bil prepričan, da je Primorska res „dežela neverjetnosti“.

prilporeča klerikalni stranki, da naj čita njene časopise z zavestjo: Po njih sadu jih spoznate! Poglejte pa, kako klerikalni listi in lističi hrulijo: Ven s „Sočo“, „Prim.“, ven „Slov. Narod“ itd.

In zakaj tako kričijo? Zato ker se bojijo kritike, ker se bojijo, da bi ljudstvo ne sprevidelo, kje je laž in kje je resnica. Oni so hinavci, oni delajo pod krinko vere, z namenom, da bi ljudstvo pahnili nazaj v mračno srednjeveško dobo, da bi potem vladali nad njim po svoji spačeni volji. Klerikalna stranka je krivična in nenaravna, ker prilporeča ljudstvu, da naj poslušajo samo en glas zvona; kako more človek spoznati resnico in laž, ako ne čita obojega časopisa, kako more človek izbrati boljše od slabega, če ne vidi obojega? Vidite, kako krivičen je hinavski klerikalizem!

Klerikalni falotje, dokažite nam, da je naša stranka brezverska, navedite le en stvarni vzrok svoje trditve! Ko bi „Soča“, „Primorec“ in „Slov. Narod“ res objavljali protiverske ideje, bi se že oglasila vlada, saj ima za to postavljene državne pravdnike, kateri boljše sprevidijo, kaj je proti veri kakor pa kak novopečeni kaplanček.

Proti koncu svojega dopisa si dovoljujem le še par besed izpregovoriti našemu kmetu-volilcu: Spoštuj duhovnike kot duhovnike in živi po njih besedah, kedar te bodo učili iz evangelja in sv. pisma, varuj se hudega, delaj dobro, pa se ti ni treba bati vseh hudčev in peklenškega ognja! Naj le tuli nunc, da boš večno pogubljen, ako čitaš „Sočo“ in „Prim.“ in ako daš svoj glas naši pošteni stranki! Naša stranka ima zagotovljeno bodočnost, dvignila se bo na površje ob svojem času, in ta čas, bodi prepričan, ni več daleč, ker vsaka pošena reč mora zmagati prej ali slej!

Dostavek uredništva. — Tako piše naš priprosti hribovec. Izjavljamo, da na dopisu nismo popravili prav ničesa, razun dostavili ali zbrisali kako vejico. — Tu mož tudi masi usta tistim kričavim nuncem, ki so nesramno farbali kmeta, zdaj pa zahtevajo od dr. T. dokazov o farbanju in zlorabi vere.

DOPISI.

Iz gorške okolice. — („Edinost“ in „Prim. List.“) — Gorški klerikalci so jako dobre volje, kadar „Edinost“ zagovarja kako klerikalno stvar, posebno so zadovoljni, kadar se obrne proti „Soči“, češ, poglejte, se „Edinost“ ne mara „Soče“ in jo „ovraža“, njo in njeno stranko. Res je, da „Edinost“ že večkrat napadala „Sočo“, ali da bi jo pa preglasila za brezversko, tega ne.

Kako je pa s „Primorskim Listom“? Ali ga ni ravno „Edinost“ s pravim in poštenim prepričanjem proglasila za krivoverski list? Da ima „Edinost“ prav, to mora vsakdo reči; kajti „Primorski List“ je tisti, ki zlorablja sveto vero, zaničuje sv. Unijo in naša blagovestnika sv. Cirila in Metoda. Ali ni to zloraba vere? In ravno ta list se večkrat baha, da on je deloval, in da vedno deluje, da pride ubogi slovenski narod na Primorskem do vseh svojih pravic, posvetnih in cerkvenih, ako ga bode naše ljudstvo ubogalo in podpiralo. Povejte mi, g. okoli „Prim. L.“, ali ni to le pesek v oči našemu ljudstvu?*) Kar se tiče „Soče“, moram reči, da sem prepričan, da je „Soča“ in njena stranka na pravem stališču za sv. Unijo, ali na Goriskem ne more to delo tako naglo izpod rok, kakor v Trstu, kajti tukaj so še nekake druge razmere kakor v Trstu, ter obenem ga tudi italijansko-latinska politikujoča duhovščina drži trdo pod svojim jarmom.

Sv. Križ na Vipavskem. — Tu se bodo kmalu vršile obč. volitve. Da bi opasil zavedne volilce, je zlezel eden od „kavcev“ za g. Trpina, katerega hvali na vse pretege v „Gorici“. Naštevava vse njegove zasluge; le jedno je pozabil naštet t. j., da je dotičnik dvakrat poročen. Dalje hvali občinsko gospodarstvo, to pa to, ljudje božji, ali ste slišali. Kedor nima glave v mehu, koj spozna, da farbar farba. V čem pa misli dotičnik to gospodarstvo? Mogoče v tem, da vedno sejejo in sklepajo za „mejstno gardo“ občinski župani, podžupani itd. Lepi župani in občinski očetje, ki tako lepo skrbijo za blagor svojih občanarjev, da ti poslednji ne morejo ne hoditi ne voziti po občinskih cestah. Pri njih velja le rek: divjaj proti naprednjakom in zmerjaj jih, kolikor ti ljubo in drago, pa dobiš trikratni odpustek. — Rekel sem, da skrbijo za „mejstno gardo“, kaj nam treba iste! Kruha, kruha in občinskih cest nam

*) Ne le pesek, marveč grdo sleparstvo! Ur.

dajte in jih popravlajte, da ne bo rastla akacija po njih. Vsak vrag bi županil in komandiral na tak način in bi nič ne napravil. Volitci, vstanite iz spanja! Spregledajte vendar enkrat, da treba kreniti na pravo pot in sicer na pot delovanja. — Izberite si prave močje, ki imajo res voljo delovati za Vas, ne pa take, kakor do sedaj, da samo „kokodakajo“ okrog z besedami: „Prmajduš! ukazovali smo in bomo še“ itd. Da ložje strete to vlado, oklenite se volilcev iz sosednjih občin; ne bojte se „bojkota“ križkega... in tako mora o j mora komanda pas!! Korajžno na delo!! Ne bojte se kutarjev, ki bodo kmalu lazili okrog Vas!!

Poglejmo se malo nadzorstvo v naših cerkvah, kako ono skrbi za red med verniki. Škandal vrh škandala je to, kar ti „kavci“ potenjajo v njih. Oni so res bojovníki! Vsi prepašani s striki, paternoštri, medaljami — dregajo, smejejo se kakor besni, opravljajo in obrekujejo njim neljube osebe itd.

Gorjé, če bi kak naprednjak kaj enakega počenjal! Ti „striki-ljudje“ smejo vse napraviti, bodisi v cerkvi ali zunaj po poteh ali njih shodnicah, in to najbrže radi odpustkov. Le to rečemo, če se pri teh ne vtrga „tehnica“ sv. Mihaela, da „štrbunknejo“ na dno pekla, tudi pri drugih ne. Že tu tako grizejo, kaj bo pa tam? Gorjé bo naprednjakom, če jim pridejo v pest — ali ne?!

Še eno za danes! Kaj pa z našo pošto? Ali ne bo še rednosti? Ali bodo stranke čakale? Kako to, da postarica pozablja staviti poštni pečat listom itd., morda od sladke ginjenosti? Kako, da ne nosi sluga tudi ob nedeljah okoli pisma in časopise? Kako to, da sluga ne ve, komu je treba vročevati pisma ali časopise, in zakaj se ga ne pouči, kako ima postopati? Kako to, da se dobiva časopise s preobrnjenimi pasicami in povajljene? Videlo se je že tolikokrat, da bere neka Poberaj in drugi napredne časopise — ali so naročeni na nje? Menda ne! Zato, če opazujemo, da bere še kedo naše časopise, ki ni naročen na nje, že obračunamo z njim! G. postarica naj pazi! Bral bi vsak hudič, plačal pa nič. Če pa Vas zanima, kupite si jih! Sploh se pa čudimo, da Vas hudič ne vzame, ko berete „Sočo“ in druge napredne časopise. — Za sedaj toliko!...

Domače in razne novice.

Poroki. — Danes se je poročil gosp. Adolf Zorzi z gđ. Elizo Manzoni jevo v Kanalu. Čestitamo!

V Šempolaju se je poročil danes gosp. Fran Kosmina, c. kr. sednjiški pisarniški uradnik v Gorici, z gđ. Františko Kerševanovo. Mnogo sreče!

Gorški Sokol priredi jutri malo maskarado v društveni telovadnici. Vstopnina za ude 40 vin., za neude 60 vin.

Gorica v letu 2000 ali velika Sokolska maskerada:

Po širni vsej deželi glas leti, da Pustu zadnja ura že brni, da skor' izdihne brumno svojo dušo, gre z večne „fajhtnosti“ tja v večno sušo, da v terek, ko dvanajsta ura bije, za leto dni mu žitja žar odsije, za leto dni!

In mirno bode spet po plesnih vseh „prostornih“ teh dvoranah, premine šum — počival bo parket, in s frakom klak izgine s pozorišča, „prah bodeš in pepel“ — to v sredo bo resnica postna — klicala v uho.

Prah in pepel — ne v terek, sredo to, a v terek vlada bujno naj veselje — saj jedenkrat živimo pač samo.

„Življenje!“ torej bodi nam povelje! Zatorej kvišku staro in pa mlado, pogledat si Sokolsko maskerado.

Oko bo zrlo bajnostne reči, s ponosom gledalo v slovensko lice, in videlo, kako se veseli po letih sto občinstvo te Gorice. In pozno, — ko že vsak domov jo piha, ko jutro mu v obraz poljube diha, v trobojnih barvah se razvije svet po letih sto slovenske spet Gorice... In „punc milijon“ bo krilo naš parket, šegavi Amor spuščal bo puščice — v muzeju pa starinsko vse blagó bo pravilo — kaj nekdanj je biló! Nekdaj!

Nekdaj, ko tuj, nasproten rod bil gospodar je zemlje te slovenske, ko jezik tuj le širil se je tod in narod naš še spono so peklenške vezile v tujem jarmu, ko Slovan v Gorici naši bil je „nepoznan“...

Zatorej kvišku, staro in pa mlado pogledat si Sokolsko maskerado!

Visoka gosta v Trstu. V sredo zvečer sta se pripeljala v Trst novoporočena knez Oton Windischgrätz s soprogo nadvojvodinjo Elizabeto Marijo. S kolodvora sta se peljala naravnost na Lloydov parnik „Habsburg“. V četrtek v jutro sta se peljala v Miramar. Kmalu po dvanajsti uri je odplul parnik z visokima novoporočencema v Aleksandrijo. Na kolodvoru pri prihodu ni bilo nikakega sprejema, pri odhodu parnika so prisli posloviti se Lloydov predsednik Becher s 3 drugimi dostojanstveniki.

Dr. A. Pavlič ne odgovarjamo dalje v predrznem izzivanju, marveč ga pozivljemo, da izpolni, kar smo ga predzadnjič pozvali. Ako misli, da bodo oblasti postopale na podlagi podlih denunciacij v „P. L.“, si domišljuje veliko preveč. Kaj si vse dovoljujejo ti zeleni pobiti krog „Prim. L.“!

Klerikalna skrb za dijake. — „Prim. List“ je ostro pokaral „Slov. Čitalnico“, ki po svojem predsedniku prof. Šantlu naravnost sili dijake doli do 5. razreda, da morajo prihajati v „prostorno“ njeno dvorano zabavati klerikalne device. Ako ne bi prihajali ali ne zabavali dovolj plesalnih katoliških junakinj, pa se že boje... nasledkov v šoli. O tem poglavju naših prečudnih odnošajev imamo kaj čednih sličic. — „Prim. List“ je izrekel svojo grajo edino radi onega dela bolj ekstravagantnih klerikalnih petelinov, ki ples proklinjajo, dočim je večini vsjedno, če tudi vse vkup hudič pohrusta (— ali sploh verujejo v hudiča, to se ni dognano! —), da se le bolj proslavi klerikalna glorijs. In tako milo vabijo i dijake v Čitalnico, kjer... jim plačujejo tudi „dopjone“ v zahvalo, da so rešili Čitalnico kompletnega „fjaškona“. Iz tega bodi vsakomur umevno, da je opomin v „P. L.“ le pustna burka. — Brigajo se klerikalci za vzgledno in značajno mladino! Naj bo pokvarjena kakorkoli, ako je le klerikalcem za štafažo, pa je vse dobro in prav.

„Gorica“ je priobčila cel dopis na tisti znani očetovski opomin „Soče“ dvema mladeničema, ki sta se nedostojna vedla o belem dnevu sebi in narodu v nečast. In „Gor.“ se je povzpela do bedaste trditve, da smo naprednjaki krivi, ako je mladina taka pa taka. Še več, tudi v „Soči“ omenjeni slučaj deva na rovaš sestankom učeče se mladeži v naprednjaskih vrstah. —

Odgovor je na kratko ta-le:

Ako bi se ona dva mladeniča res držala „stale družbe“ naprednega mišljenja, ako bi bila, recimo, vsaj člana „Pevskega in glasbenega društva“, pa bi se ju gotovo prijel oni duh, ki preveva te vrste, to je duh, ki hrepeni po napredku za blagor, za čast, za ponos našega naroda v obče in za povzdigo vzglednega socialnega življenja v Gorici še posebe. Ali tistih dveh mladeničev ni bilo nikdar pri takem delu, ergó je prav nasprotno temu res, kar čebnja „Gorica“.

„Gor.“ še dostavlja, da se v naših sestankih zabavljajo čez neljube profesorje, kar mora v dijaki zamoriti spoštovanje do avtoritete. Nam ni znano ničesa ne o takih sestankih, še manj pa o zabavljanju čez neljube profesorje. Narobe pa vemo, da klerikalni teroristi infamno udrihajo po neljubih profesorjih in učiteljih ter kličejo na pomoč kar disciplinarne kazni. — Klerikalni profesorji se pač obnašajo tako, da jih mora kritikovati vsak dijaček I. razreda. — Če klerikalci prav hočejo, podamo nekaj sličic!

Bohinjski železniški predor. — Dela za približno 6300 m dolgi, dvotirni predor pri Bohinju so razpisana v „Wiener Zeitung“. Ponudbe je poslali do 8. marca ravnateljstvu za zgradbo železnice na Dunaju. Pogoje in druge podrobnosti se izve tudi pri ekspozituri za trasiranje v Jesenicah.

Z juristarijo se smešijo. — Poznamo moža pri „Gorici“, ki se ni sicer nikdar bavil z juristarijo, pa je nepremagljiv tudi na tem polju. No, zato nam je pa zapackal ves boj za slovensko solo v Gorici, ker je drsal in drsal dolge klobase brez kraja in konca, pa vse zmedeno in skrajno neumno, da so nam Lah ovrgli vsak korak. — Tako piše zdaj tudi o volitvi dr. Treota dolge klobase, pa vse zmedeno in neresnično. — Te polemike imamo dovolj! Zato odgovorimo iz zadnje klobasarije le na dve poglavitni točki:

1. Tam čitamo: „Mi stojimo še vedno slej kakor prej na stališču, da so imeli aktivno in pasivno pravico v smislu dež. vol. reda le oni, ki so bili v katerisibodi občini (!) pri zadnjih občinskih volitvah vnešeni v volilne imenike in sicer v prvem in drugem volilnem razredu.“

Dore.

Ali — to ni res!! Kje je taka določba v zakonu? Na dan ž njo! — No, prav zato, ker je ni, je skoro vsako glavarstvo drugače postopalo!

2. „Gorica“ pravi, da rešitev „Sočinih“ vprašanj bi imela le tedaj praktičen (!!) pomen, ako bi imelo to kak vpliv na **konečni** ali glavnih volitev.

Vprašamo: Kje je to določilo v zakonu? Na dan ž njim! Formalni pogreški ne gledajo na **konečni** izid, ki se ne da več določiti. Formalno pogrešena volitev je neveljavna brez ozira na izid.

Dopolnilne volitve. — C. kr. prof. Ivan Berbuč je bil takoj po novem letu pri namestništvu v Trstu in moledoval, da bi razpisalo nove volitve na Krasu in na Tolminskem s — starimi volilnimi možmi. Ker pa deželni zakon ne pozna takega postopanja, Berbuč ni dobil zaželjenega zagotovila; pač pa smo bili mi obveščeni, da se bodo vršile povsem nove volitve, torej volitve novih volilnih mož.

Klerikanci niso mirovali. Spustil se je v beg tudi dr. Gregorčič, — in zdaj zopet čujemo, da utegnejo voliti stari volilni možje, česar zaman iščemo v deželnem zakonu. — Za danes ne rečemo drugega. Vlada naj pazi, kaj dela!!

Hudournik Koren — reguliran. — Koliko skode je storil Koren onemu delu mesta Gorice, po katerem teče, vedo tisti, ki stanujejo v prizadetih hišah, ali kdor je videl kedaj, kako hitro naraste in kako škodonosno drvi ta hudournik po obmestju. Od strani magistrata se ni storilo nič izdatnega, da bi se kako reguliral ta hudournik ter ne prizadeval mestu toliko skode. Sedaj pa se obeta, da pride Koren morda vendar enkrat do regulacije. Ministerstvo je prošnji goriskega magistrata ugodilo v toliko, da zahteva predložitev potrebnih načrtov za regulacijo Korna gledé na gradnjo bohinske železnice. Načrte napravi tukajšnja železniška ekspozitura. Torej reši šele nova železnica Gorico poškodb, katere jej dela Koren!

V veliki Dreherjevi dvorani je prirejala tekem predpusta zasebna, popolnoma zaključena družba redne plesne vaje teden-sko vsako sredo, ter zbrala v svojem krogu pri vsaki vaji brez posebne agitacije cvet naših odličnih dam — potem „en milijon punc“ — tistih mladih, lepih, srčkanih „punc“, ki reprezentujejo v goriski slovenski družbi pravo zabavo. Tej odlični družbi, katere je plesala letos v najkrasnejši goriski dvorani, ne povdarjajoč njeno „prostornost“, se je posrečilo pridobiti te prostore, kjer je bilo res torišče naše akademične in splošne naše inteligence.

Odbor, ki je požrtvovalno v zavesti, da s prireditvijo internih, zaključenih družbinskih zabav mnogo pripomore povzdigi narodnega življenja v Gorici, izvršil svojo nalogo v občno zadovoljnost, priredil je štiri lepo vspele plesne vaje, ter zaključil iste s se krasnejše vspelim plesnim venčkom to sredo.

Naš damski odbor, ki je bil duša celemu podjetju, je venčal to zaključno zabavo s kompaktnim nastopom nad dvajsetorico dam in gospic v kostumih.

Težko nam je prisoditi, zroč vso to krasoto, prvenstvo posameznici, kajti vse je bilo tako krasno.

Omenjamo torej divno „Alzacija nko“, v katero bi se zaljubil celo najbolj fanatičen Francoz. Tik nje je sladostrastil sladki „Bombonček“ v spremstvu krasne pomladanske „Črešnjice“. Mlada, v „Rokoko“ kostumu nastopivša gospica, obudila je splošno pozornost, ter v družbi resne „Španjolke“, impozantne „Romunke“, zmagujoče „Poljakinja“, hrabre Alhanke ter narodno zavedne „Čehinje“ povzdignila kras te veselice.

Mična „Ribarica“ vrgla je svojo mrežo med samski spol te družbe, in ne dvomimo, da je marsikateri običal v teh vabljivih mrežah. Dve pristni „Kmetici“ v krasnih kostumih ste izpolnjevali naše socialno misljenje. Neki srček z „Rudečo kapico“ je vabil različne volkove v svojo bližino, diabolščina „Satanela“ pa je spominjala vso to veselo družbo na oni neznani svet, kjer vlada jok in skripanje z zobmi. Nastopila je tudi dična „Ciganka“, vedeževala je s svojimi kartami, in marsikdo se je čutil „piknega“, ko je opazil v njenih rokah karto „pik“, marsikdo se je čutil „trof-nenega“, ko je gledal na karti „tref“, nobeden pa ni opazil kart „herzovih“ in „ka-

rovih“, ker pri teh je skušal vsakdo pogledati skozi njene oči v „herz“, ker zdelo se mu je, da je on dotični njen „karo“. Krog te vedeževalke pa je veselo skakljaj živahen „Pierot“, ter potrjeval to, kar je prorokovala ciganka. Prvo četvorko je plesalo 36 parov pod spretnim vodstvom g. Konje-dica. Razven navedenih mask se je udeležilo tega plesnega venčka tudi mnogo naših krasotic v lepih plesnih toaletah in s tem povzdignilo mnogobarveno sliko tega večera. Mi častitamo odboru, ki je priredil te plesne zabave, povdarjamo dejstvo, da se je ravno s temi zabavami letos izvanredno oživilo naše družbinsko gibanje in upamo, da bode solidarnost naše inteligence, ki se je vstvarila baš v tem skupnem delovanju, obstajala tudi naprej. V to pomozi Bog i sreča junacka! D. e.

Ples „slovenskega bralnega in podpornega društva“ dne 1. t. m. se je sponesel tudi v gmotnem oziru povoljno. Dohodkov je bilo K 234.50, stroškov pa K 186.77; čisti prebitok v znesku K 47.73 pripade domačemu bolniškemu zalogu. Vstopnino so preplačali naslednji gospodje: N. N. K 20; po 10 kron: dr. Gruntar, dr. Drag. Treo, Vekosl. Zajec; po 5 kron: namestništvni svetnik in okrajni glavar Henrik grof Attems in Andr. Gabršček. Ker se plesa niso mogli udeležiti, so poslali društvu naslednji gospodje: deželni glavar dr. vitez Pajer Al. 10 kron; Andrej baron Winkler 10 kron; dvorni svetnik Stainingner, predstojnik gozdnega urada, 6 K in okrajni komisar Gv. Pollay 2 kroni. Vsem gospodom darovalcem izreka odbor najiskrenejšo zahvalo; enako tudi vsem udeležencem delavskega plesa, kateri so na katerikoli način pripomogli, da se je prvi ples sponesel tako, kakor je bilo želeli. Vse veselice ali plesi, katere priredi v prihodnje naše delavsko bralno in podporno društvo, naj bodo slovesna manifestacija delavstva v obče, kjer naj se pokaže stremljenje po vsestranskem napredku in zboljšanju svojega stanu.

Trgovina s kavo. — V Trst je prišel iz Brazilije Aleksander Banzatto, jeden izmed glavnih agentov velikih posestev kave v Braziliji. On je izjavil, da radi velike suše letos kava tako slabo obrodi, kakor že zdavnaj ne, tako, da se more izračunati, da iz Brazilije pride komaj dve tretjini kave proizvoda, kakor ga je dala lani. Ako so ti podatki točni in povsem resnični, bi se utegnili kava znatno podražiti.

Poskušen samomor. — Podčastnik Weber tukajšnjega 47. pešpolka, ki služi pri godbi, je pil strup, ker se mu je žugalo z degradiranjem radi raznih nerednostij. Prenesli so ga iz vojašnice, kjer se je hotel zastrupiti, v tukajšnjo vojaško bolnišnico v takem stanju, da skoro ni upanja, da okreva. Pravijo, da je Weber že večkrat rekel, da se usmrti.

Droblj. — 26-letni kovač Ant. Tavčar iz Nabrezine se je hotel peljati iz Gorice domu. Prišedši na kolodvor, se je vlak že premikal. Hoteč skočiti nanj, je bil, ko je tekel, v veliki nevarnosti, da ga povozi brzovlak, ki je prišel iz Trsta. K sreči pa je strojevodja vstavil pravočasno vlak ter rešil T. gotove smrti. — Zaprla so 19-letno deklo Francisko Kline, ker je ukradla drugi dekli Faletič 34 K; obe sta v službi „pri Rajhu“ na Kornu. Kradla je v isti sobi, kjer je potem gorelo ter je na sumu, da je provzročila, četudi nehoté, že opisani požar, ki je naredil skode 600 K.

Listnica. — Ker so bili članki in dopisi za to številko določeni in pripravljeni že pred več dnevi, smo morali odložiti novejšo gradivo za prihodnji teden.

Učinek praškega domačega mazila se pokaže posebno v tem, da se rane, pokrite s tem mazilom obvarujejo pred okuženjem ter zabranjuje pred komplikacijami vnetja ter zdravi brez bolečin lahko in hitro. Praško domače mazilo iz lekarn B. Fragnerja, c. kr. dvornege zalagatelja v Pragi se vsled izvrstnega učinka uporablja povsod kot domače sredstvo ter se ga dobiva v vseh lekarnah Avstro-Ogerske. 1

Razgled po svetu.

K položaju. — V ospredju položaja stojimo ta hip Slovenci. Nasi poslanci so zagrozili z obstrukcijo vladi radi krivice, ki se je zgodila slov. narodu glede na sprejetje Stürgkhovega predloga. S Slovenci so glasovali Čehi in Poljaki, in Čehi so se izrekli solidarne tudi na izvajanje posledic na uda-

rec v obraz slov. naroda. — Vprašanje je sedaj le, ali pa bodo znali slov. poslanci izrabiti položaj ter pokazati svojo močnatost, zlasti ker jih krijejo Čehi. Sedaj je čas, da bi se pokazala v vrstah slov. poslancev neupogljivost in energija, da bi se tako pokazalo, da so se varali tisti parlamentarni krogi, ki izjavljajo te dni, da napovedenega odpora Slovencev ne smatrajo resno. No, vidijo pač razkasanost jugoslovanskih poslancev in računajo z dejstvi, da se nahajajo med našimi poslanci možje, ki tičejo vsem drugim, le ne na poslaniška mesta.... Hud udarec je žadel slov. narod z glasovanjem o Celju — ali bo sledil temu udarcu primeren odpor ali pa imajo prav oni parlamentarni krogi, ki nas ne smatrajo resnim, kaj se zgodi, bomo videli v kratkem; po tem pa bomo vedeli soditi tudi našo bodočnost....

Boj za Celje v proračunskem odseku je bil v četrtek dobojevan. Stürgkhov predlog, da se slov.-nemški spodnji gimnazij v Celju opusti ter ustanovi v Mariboru samostojen slov. spod. gimnazij, je dobil večino. Za predlog je glasovalo 25, proti 22. — Tako je zmagala v odseku nemška krivičnost proti opravičeni slovenski zahtevi. Predno se je to zgodilo, je bila obsirna debata. Najznamenitejši je bil govor dr. Stranskega, ki je rekel: Vi ste Badenija dolžili, da je z jezikovnimi naredbami kupil češke glasove za nagodbo. Körber je storil še kaj grgeja; Körber hoče celjske paralelke prodati, da kupi nemške glasove za dispozicijski fond. Nemci proglašate slovensko obstrukcijo za slabo stvar, a jaz Vam povem, da smo s Slovenci solidarni tudi glede obstrukcije.

Grof Sylva-Tarouca se je v imenu čeških veleposestnikov trudil pridobiti nemška klerikala Fuchsa in Morseya, naj bi glasovala glede Celja s Slovenci. Opozarjal ju je zlasti, da bi bilo tako postopanje najeklatantnejši desaveu slovenske klerikalne stranke in smrtni udarec za dosedanje politiko te stranke. Fuchs in Morsey se nista udala in sta glasovala z levicarji. Taki so pristaši Luegerjevi, kateri je vzor našim klerikalcem v krogu „Prim. Lista“.

Za promečenje hrvatskega gimnazija v Pazinu v kak drugi kraj se je trudil v proračunskem odseku, kakor znano, posl. Rizzi. Dalmatinski posl. Vuković je na temelju števil dokazoval, da ta gimnazij tiče edino v Pazin. Predlog Rizzijev za premešitev je bil odklonjen s 26 proti 18 glasovom.

Slovensko dijaštvo na Dunaju se je zahvalilo češkim poslancem Heroldu, Foštu in Kramaru na njih nastop glede celjske gimnazije in pozdravilo njih sklep, da bodo v tem vprašanju vzajemno postopali s Slovenci.

Kriza? — Staročeski „Hlas Národa“ povdarja, da je celjsko vprašanje zopet povzročilo najnevarnejšo krizo. Ko se je to prvič zgodilo, je bilo koalicijsko ministerstvo žrtev te krize; kdo bo sedaj žrtev, ali ministrstvo ali parlament, se pokaže v kratkem.

Naš prestolonaslednik v Petrogradu. — Dospel je v Petrograd včeraj ob 3. pop. Car ga je sprejel najsrčnejše. Car v uniformi svojega avstr. reg. ulanov, Franc Ferdinand v obleki generala ruskega. — Sprejet so ga prišli tudi carevič, veliki vojvode in drugi dostojanstveniki. Vrše se prejemanja. Ruski listi komentujejo prihod kot znamenje dobrih odnosov med Rusijo in Avstrijo, tudi gledé na splošni mir.

Zmeheni računi. — V Galverstonu v Ameriki je umrl tovarnar, ki je zapustil svoji noseči ženi 42.000 dolarjev s testamentnim določilom, da dobi otrok, ako bo deček, dve tretjini, mati pa eno tretjino. Ako pa bi bil prvorojenček deklica, dobi samo eno tretjino, zato pa mati dve tretjini. Ta račun pa so prekrizali sedaj rojeni dvojčki, deček, in deklica. Vdova zahteva sedaj zase vseh 42.000 dolarjev, češ, da je imela podedovati pri dečku eno tretjino, pri deklici pa dve tretjini, torej vse. Sodniki in računarji si belijo glave, kako denar pravično razdeliti.

Razne vesti. — V Pazinu je streljal 21-letni Fran Sestan iz puške v proslavo poroke svoje sestre. Puška pa se je razpočila ter mu ranila roko, da so mu morali odrezati dva prsta. — Iz Carigrada poročajo, da so obsodili Damat Mahmud pašo in conatumatiam na smrt. — Biskup Strossmayer je slavil te dni svoj 88. rojstni dan. — Iz Bratislave poročajo, da so pričeli Poljaki bojkot proti nemškim zdravstvom. — Francoska zbornica je dovolila enoletno vojaško službo učencem obrtnih in umetnih šol. — Anglija odstopi baje Nemčiji zaliv Wei-hei-wei. — Neki bivši učitelj Karandjulov je vstrelil bulgarskega naučenca ministra Kančeva. Potem se je usmrtil tudi sam.

Narodno gospodarstvo.

Mizarska zadruga v Solkanu po devetmesečnem delovanju.

(Konec.)
Tako v začetku delovanja se je pa pokazalo, da je brez modernih tehničnih pripomočkov nemogoče vpešno konkurirati cenim

dunajskim in budimpeštanskim tvornicam in pričela se je agitacija za napravo lastne tovarne.

Dne 4. junija 1901. se je naredila pogodba s tvornicarjem g. O. Lenassi-jem v Solkanu in dal je v najem zadrugi svoje poslopje „na steni“ v Solkanu, katero je služilo že prvi mizarski družbi kot tovarna, za dobo 10 let s pravico vporabe vodne sile. Ko je bil zagotovljen prostor, misliti je bilo na stroje in tu je prihitelo na pomoč c. kr. trgovinsko ministerstvo, ki je kupilo stroje v vrednosti K 17.000 proti 10-letnemu odplačevanju brez obresti. Sedaj je postavljenih devet novih strojev in v nekoliko dneh postavi se tudi nov gonilni stroj na paro, ki bo v slučaju pomanjkanja vodne sile gonil stroje in oskrboval toploto v sušilnici, katere se istotako priredi v najkrajšem času.

Lahko ni bilo spraviti zadruge v gladek tir, zato so se uredile tedenske skupne seje, h katerim so imeli razun odbornikov tudi vsi drugi društveniki vstop. Tako je v začetku netočni aparat začel vedno sigurneje delovati in sedaj, ko je zagotovljen obstanek, zadruga lahko mirno pričakuje prihodnost. Vzlic vsem neprilikam in ogromnim režijskim stroškom je vendar sedanje vodstvo v prijetnem položaju, da iskazuje vže v prvem letu nepričakovano lep uspeh, ki se vidi iz letnih računov.

Prejemki zadruge so znašali v prvih devetih mesecih poslovanja . . K 218.061.15 izdatki pa 217.813.53

torej vkupni promet . . . K 435.874.68

Ako povdarjamo, da se je faktično trgovsko delovanje pričelo šele po vstopu sedanjega komercijelnega vodja gosp. Pecenića v mesecu oktobru, ker poprej zadrugi neohodno potrebna v praktični trgovini izvežbana moč ni bila na razpolago, lahko že na podlagi gori navedene prometne svote konstatiramo nenavadni hitri razvoj te zadruge. — Kljub vsem izvanredno visokim stroškom, ki so pri ustanovitvi vsakega trgovskega podjetja neizogibni, izkazuje zadruga v svoji bilanci tudi za devetmesečno poslovanje lep čisti dobiček, ki pa se bode pri prihodnji bilanci brezdvobeno se izdatno povišal.

V današnji „Soči“ je priobčila zadruga svojo bilanco, iz katere uvidi lahko vsakdo istinitost gori navedenih podatkov. Prav srčno nas veseli, da je to za vse slovenske mizarje toli važno podjetje vspelo tako krasno in v čast nam je, da smemo zavednim solkanskim mizarjem kakor tudi neumorno delujočemu organizatorju in ustanovitelju „Mizarske zadruge“ čestitati. Baš v ti zadrugi uvidi se lahko, kolika moč je v slogi in danes lahko s polno pravico trdimo, da to, kar smo mi v dolgih člankih pisali svojetasno o eksportu v Orient, ni utopija, marveč izvedljiva stvar. Treba je le potrebne energije in te je sedaj mej Solkanci dovolj. Naprej torej po pričeti poti. D. V...k.

Kanalsko sadjarsko in vinarsko društvo odda letos sledeče kolci amerisanskih trt:

Riparia portalis	29.000
Rupestris monticola	8.000
Solonis	3.000
Skupaj	40.000
Udje dobe poljudno množino kolci po 20 vin. 100, neudje plačajo za 100 kolci 40 vin.	
Cepljenih dreves odda društvo:	
Rudeči stotiner, jabolko	200
Rumeni bellefleur	450
Zlata parmena	300
Zimska dekanka hruska	150
Triumph de Vienna	100

Skupaj . . . 1.200

Udje, ki plačajo letnino po svojih domačih odbornikih do 15. t. m., dobé brezplačno po 5 dreves, ustanovniki po 7; ostala drevesa se razprodajo po 20 vin., in sicer v snopičih po 10 dreves skupaj, ki so izvanredno lepa. Oddaja in razprodaja dreves in kolci vršila se bode 24. 25. 26. in 27. t. m. v društveni drevesnici od 8—12 ure predpolne in od 1—4 ure popoldne. Vsak posestnik dobi tudi brezplačno raznih cepičev, dokler so v zalogi. Pri razprodaji dreves in kolci imajo prednost udje. Naročila vsprejema podpisano predsedništvo.

Opomnja: Riparia portalis dobro vspeva v nepreilovnatih zemlji, v suhi in apneni zemlji ne. Solonis enako, zraven pa tudi v ilovni in bolj apneni zemlji. Rupestris monticola dobro raste v rahli, apneni zemlji.

V Kanalu, 4. febr. 1902.

Predsedništvo.

Bilanca

„Mizarske zadruge“ v Gorici z dnem 31. decembra 1901. (Pričetek poslovanja zadruge dne 1. aprila 1901.)

Bilanca v Solkanu

Zap. št.	A K T I V A	K	v	Zap. št.	P A S S I V A	K	v
1	Stanje blagajnice	295	91	1	Vplačani deleži	9845	48
2	Hranilne vloge	380	96	2	Eskompt na menice	60504	01
3	Deleži pri trg. obrt. zadr. v Gorici	2450	—	3	Upniki	22704	06
4	Zaloga skladišča	17103	80	4	Zastala plačila	120	13
5	« tovarne	3142	13	5	8% odbitek za uporabo inventarja pisarne in zaloge	151	95
6	Inventar tovarne	14211	67	6	8% odbitek za uporabo inventarja tovarne	1136	93
7	« pisarne	871	40	7	Izbrisem terjatve A Z	806	05
8	« zaloge	1028	—	8	Vpisnina društvenih deležev	574	—
9	Menjice (rimese)	13666	01				
10	Zaloga v Trstu po knjigi upnikov in dolžnikov	26809	85				
11	Dolžniki	14871	24				
12	Predplačila	899	47				
13	Čista zguba	112	17				
	Skupaj	95842	61		Skupaj	95842	61

Bilanca v Trstu

1	Stanje blagajnice	198	85	1	Mizarska zadruga v Solkanu	26809	85
2	Zaloga in inventar	17741	70	2	Upniki	2304	74
3	Dolžniki	11846	50	3	Čisti dobiček	1011	62
4	Predplačana najemnina	263	96				
5	Kavcija za plin	40	—				
6	22 listov za informacije od »Creditschutz«	35	20				
	Skupaj	30126	21		Skupaj	30126	21

Gorica, 31. decembra 1901.

Za načelstvo:

Andrej Ličer,
blagajnik.

Anton Černigoj,
predsednik.

Za nadzorstvo:

Ivan Oblokar,

Anton Makuc,
predsednik.

Samo 5 kron

stane 4½ klg najfinerega, pri izdelovanju poškodovanega, lepodišečega **toaletnega mila** in sicer dokler zaloga dopušča. — Razpošilja proti povzetju ali naprej poslanim zneskom A. Feith. Dunaj, V/2 Matzleinsdofenstrasse 76.

Zaščitna znamka: SIDRO.

LINIMENT. CAPSICI COMPOS.

Iz Richterjeve lekarni v Pragi

priporočano kot izvrstno bol ublažujoče mazilo; za ceno 30 h. kron 1.40 in 2 kroni se dobi po vseh lekarnah. Naj se zahteva to splošno priljubljeno domače zdravilno sredstvo vedno le v orig. steklenicah z našo zaščitno znamko s »SIDROM« namreč, iz RICHTERJEVE lekarni in vzame kot originalni izdelek le tako steklenico, ki je prevedena s to zaščitno znamko.

Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“
v PRAGI
Elizabethgasse št. 5.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nürnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadičce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjske. — Rožni venči. — Mašne knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 2 35—8

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK
GORICA.

Moderce
pariške zadnje novosti
kupi se najbolj in najceneje pri
J. Zorniku Gorica, Gosposka ulica 7.

Z ozirom na zelo jako kratko
dobro moje trgovine, stojem si
v največje čisti javiti, da sem
že dobil od mnogobrojnih
znanja o mojih dobrih, pre-
ciznih in cenih
in je radi modercih.
Vsake dame, tega se pri meni
postrežbo, kakor se vidijo
po modnih listih 50%
ceneje kakor drugod.

Pozor!

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih
bolezni, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Vdobja
se zastoj in franko v Schwann-Apoteke, Frank-
furt A. M.

Na dež jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetljo
Na lvovski razstavi s prvo ceno — srebrno svetljo

Tovarna uzornih telovadnih priprav JOS. VINDYŠ - A.

v Pragi na Smihovu

(Praha-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816
se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju
sokolskih in šolskih telovadnic

po najnovejših priporočilih in praktičnih sestavih.
V ta dokaz je na razpolago mnogo priporoču-
jočih sprisal domačih in inozemskih.

Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerni, plačuje
se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Čeniki, proračuni in načrti za popolne telo
vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštne
prosto.

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Važno naznanilo

za gg. posestnike in vinorejce!

Pravi vinski cvet (špirit)

dvojnočiščen za rabo pri pretakanju in
vzdrževanju vina se prodaja le v

mirotilnicah (drogerijah)

Ant. Mazzoli

v Gosposki in Vrtni ulici v Gorici.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu
svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za
vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko
zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaske po-
trebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni.
Naročila za deželo izvršuje točno in solidno.
Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno
črk na perilo.

Lekarna

Cristofolletti v Gorici

Prave in edine želodčne kapljice
z znamko sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena znamka).

Zdravilna moč teh
kapljic je nepre-
kosljiva — Te ka-
pljice **vedno redno**
prehajanje, če se
jih dvakrat na dan
po jedno žličico
popije. **Okrepé po-
kvarjeni želodec**
stori, da zgine v kratkem času
omotica in životna lenost (mrtvost).
Te kapljice tudi stori, da človek
raji je.

Cena steklenici 60 vin.

Prodajajo se v vseh glavnih le-
karnah na svetu. Za naročitve
in pošiljkatve pa jedino le v le-
karni

Cristofolletti v Gorici.

Dr. Rosa balzam

za želodec

Pražko hišno mazilo

Iz lekarni B. FRAGNER-ja v PRAGI

je splošno, že 30 let znano **domače zdravilo**,
katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko
odvaja. Pri rednem uporabljanju ojačuje pre-
bavne organe in drži v pravem toku.

Velika steklen. 1 gl. d., mala 50 kr. Za naprej
poslani znesek gl. d. 9-28 se pošlje velika stekle-
nica in mala za 75 kr. poštne prosto na vse
postaje Avstro-Ogerske.

Pozor! Vsi deli zaboja
so zaznamovani s zraven
natisnjeno in zakonito
priznano zaščitno znamko.

Glavna zaloga: Lekarna B. FRAGNER-ja, c. kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“ v Pragi,
Mala strana 203, na voglu Špurnerove ulice,

potem v Gorici v lekarnah Cristofolletti, Gliubich, Pontoni in pl. Gironeoli.

Dnevno razpošiljanje po pošti. — Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.